

ABAFÁY-DEÁK CSILLAG

Fogas kérdés

Unokahúgom egyik nap rákérdezt, neked miért nincs fülbevalód? Mért nincs kilyukasztva a füled? De hát az egy bolhacsípés, belövik, és egy pillanat alatt kész. Mutatta, hogy nem is egy fülbevalója van, ott sorakozott vagy négy darab. Elmehetünk együtt, mondta, úgyis szeretnék egy újabb lyukasztást, meglátod, milyen semmiség, ahogy egy kis géppel belövik. Már a szó is elborzasztott, belőni, átlőni, mi vagyok én, egy állat, akit megjelölnek? A puszta gondolatra a fülcimpám vörös lett és égni kezdett, úgy, mint amikor gyerekkoromban megszegyenítettek, főleg, ha igazságtalanul. Ilyenkor égett mindkét fülcimpám, néha feldagadt, pedig nem kaptam pofont és nem is húzták meg a fületem. Még a születésnapomon se, ahogy az kedves gesztusként akkoriban szokás volt.

A testi kontaktus, ölelés nálunk nem volt szokás. Majomszeretet, mondta szigorú nagynéném, amikor ilyesmit látott. Nem akartam majom lenni, azok össze-vissza ugrálnak és nem is szépek. Élőben csak egyszer láttam ilyen állatot, egyik ismerős titokban tartotta a lakásában. A hangja is ijesztő volt, féltem, rám ugrik, nagyon nézett engem és tudtam, mire készül, főleg mikor mondta a gazdája, hogy miért félsz, kislány, ez is csak egy majomgyerek még, csak játszani szeretne. Tehát észrevette a majom, hogy én is gyerek vagyok. Nem akartam majommal játszani, egyedül szoktam, és alig vártam, hogy eljőjünk onnan. Útközben kaptam a szidást, hogy milyen udvariatlanul viselkedtem, velem sehova se lehet elmenni.

Arra gondoltam, biztos a majom is neheztelt rám, de ezt nem mondta, mert szerencsére nem tud beszélni. De ez se biztos, mert azt hallottam, hogy a majmoktól származunk. Akkor olyan nagyon buták se lehetnek, még belőlük is lehet valami, vagyis beszélő. Erre rákérdeztem, patália lett belőle, hogy én miket beszélek. Semmi közünk az állatokhoz, hallottam. Akkor miért tartjuk a ház körül, sőt a házban is őket? Azok haszonállatok. Ja, és akkor meg is esszük őket? Akkor ez azt jelenti, nem szeretjük az állatokat, csak úgy teszünk, mintha szeretnénk őket. Ez olyan, mint amikor mi orvosodit játszunk, én vagyok a beteg, és Lili jön a doktorkofferrel, amit karácsonyra kapott és gyógyít engem, injekciót is ad. Általában meggyógyulok, de van, amikor nagyon sokáig teszem magam, hogy

nem gyógyulok, amit kezd Lili unni, de én továbbra is teszem magam, azért, hogy Lili minél tovább maradjon nálunk, amit nagymamáék nem néznek jó szemmel. Én nem mehetek hozzájuk soha. Nem hozzád való társaság, hallom, ott semmi jót nem tanulsz.

Azon gondolkodtam, miért jobb az a társaság, ahol egy majom lehetne a játszótársam. Ja, mert nem tud semmit se elmondani nekem, miközben arra kíváncsi lennék. Biztos magában gyakorol, mint én is sok mindent, amit senkinek se mondok el. Micsoda mázlista ez a majom, mivel nem haszonállat, így nem eszik meg. Vajon azért nem, mert nem finom a húsa? Akkor a macskának mi a haszna, kérdeztem, mert a kutyáról tudom, hogy sikeres házőrző, de a macska csak összekarmol mindent és hízeleg, ezért kap finom falatokat, ami nagyon drága. Volt olyan, hogy a boltban azt mondták a szüleim, most édességre nem pazarolunk, meg kell vennünk Cirmi konzervét. Egész hétre valót vettek, nekem egy kis Balatonszeletet sem sikerült észrevétlenül becsempésznem a kosárba. Most nem, hallottam a dörgedelmes ítéletet, és kidobták a kosárból a bűnjelet. A csokit. Tudod jól, hogy mennyire rosszak a fogaid, ez a sok édességtől van, otthon ott a finom alma, arra rá se nézel. Nem néztem rá, mert nem volt édes, és amikor ettem, akkor tényleg fáj a fogam. Ez majd javul, hallottam, meg ezek úgymint kiesnek, ezek tejfogak. Akkor meg miért nem ehettek csokit? Ne szemtelenkedj!

Arra is gondoltam, ki kellene mielőbb paterolni a régi fogakat, igen, ezt a kifejezést hallottam nemrégiben. Benne volt a páter szó, ami atyát jelent, és az atya nagyon gyakran jön hozzánk, de nem őt akarták kipaterolni, hanem valakit ki akartak dobni, mert ez azt jelenti, kidobni, és én is ki szeretném dobni a számból a fogaimat. Az egyik már mozog. Kérdeztem a bátyáimat, ki vállalkozna arra, hogy kihúzza. Jó buli, mondta Anti, és intett Gabónak, na, megteszed? Gabó elsápadt, és csak annyit mondott, majd úgymint kiesik. Gyáva kutyák, kiáltottam, ami nem volt szokásom. Na, pisis, mit ordibálsz, még a Szamosba se mersz bemenni, csak bokáig, foglalkozz te a fogaiddal, úgymint nagyon csúnyák, én már rég kihúztam volna őket, úgy nézel ki, mint egy ronda nyúl. És olyan is vagy.

Tényleg, kicsit kiáll a két első fogam, felül, de nem annyira, mint a Lilié. És sajnos nem a felső mozog, hanem az alsó, rossz a sorrend. Kérdeztem Lilit, neki nem mozog? De igen, és alig várja, hogy kihulljon, mert aztán jön a fogtündér. Miért jön? Ó hozza majd az új fogat. De kell várni. Én nem vártam a kérdéssel otthon, megkérdeztem, mikorra várható, hogy új fogam lesz, és közben a csokievésre gondoltam. Ó, az még messze van, ne türelmetlenkedj, de majd ha kiesnek ezek, hoz neked az egérke új fo-

gakat, és reméljük, hogy egészségesebbek lesznek, mint a régiek. Egérke? És nem fogtündér? Csak legyintést kaptam. Egy újabb nem haszonállat. Az egér. Többet is láttam a pincében, bátyáim egyet behoztak a szobába, letették a földre és várták, hogy sikítani fogok. Nem sikítottam, erősen dobogott a szívem, kiszaladni nem tudtam, mert a két fiú ott állt az ajtóban, és figyelt, közben kuncogtak. Nem volt egyszerű, hogy megmozdítсам a lábam, először egyiket, majd a másikat, ebből végül lett egy lépés, így közelebb kerültem a fekvő egérhez. Félttem, talán felugrik, egyenesen rám, mert azt hiszi, én bántottam, de nem mozdult. Még egy lépés sikerült. Akkor se moccant. Át volt harapva a nyaka.

Ezt Cirmi tette, de neki nem haszonállat az egér, azért nem ette meg, pedig az óvodában azt hallottam több mesében, hogy az egeret megeszi a macska. Ezt most nem értettem, de mire valami okos eszembe jutott volna, Anti rámkiabált, na, látod, veled játszani se lehet, csak mindig nyafogsz, hogy nem foglalkozunk veled, most meg játszod a bénát. Ezt csak messziről hallottam, mert még mindig erősen gondolkoztam, hogy van ez a macska- és egérdolog, ekkor benyitott nagynénink, engem is a sarokba állított, mert nem árultam el, hogy nem voltam benne az egér szobába szállításában. Vörös lett a fülem.

A sarokban aztán volt időm újból gondolkozni, és arra jutottam, egyelőre ne hulljanak ki a fogaim, mert elképzelttem, hogy amikor ez megtörténik, és ahogy Lili mondta, a fogtündér éjszaka jön majd, akkor hozzám az egérke is ugyanakkor jön, és bebújik a paplanom alá. Ettől félek, de nagyon. A pincében nem szoktam visítózni, ha meglátom őket. Nagymama ilyenkor mondta, bátor kislány vagy, ne félj ezektől a kis egerektől, nem bántanak ezek senkit. Akkor se mentem közel és nagyon szorítottam az öklömet, de azt is láttam, ahogy elrohannak, jobban félnek, mint én. De hogy bebújjanak az ágyamba, az borzasztó lenne. Talán meg is állna a szívem, ami nagyon tud erősen dobogni, és hallottam, hogy valakinek ettől meg is állt, mert nem bírta ezt a sok dobogást. Akkor tényleg vigyáznom kell a fogaimra, eddig csak a fogorvostól rettegtem, de most már vártam, hogy menjünk oda, majd valahogy megmondom neki, hogy én meglepszem ezekkel a nem túl szép fogakkal.

Ebbe belenyugodtam, de azt is tudtam, ennek érdekében tennem kell valamit, és szót kell fogadnom, nem ehetek több csokit, se cukorkát. Ez elég nagy áldozatnak tűnt, de elég volt az ágybabújós egérré gondolnom, és máris könnyűnek tűnt a döntésem. Csodálkoztak a szüleim és az egész rokonság, hogy nem kérem, sőt, ha kínálnak csokival, el se fogadom. Egyik rokon egy szép doboz pralinét hozott nekem, megköszöntem, és

arra gondoltam, nagymamának adom, ő olvas néha mesét nekem, és tudtam, hogy szereti az édességet, de mindig rászólnak szegényre, úgy, mint rám korábban: mama, tudja, hogy nem szabad! Nem értettem, miért van ez a tiltás, mert úgy láttam, vannak fogai, és azt se hallottam, hogy annyit hordoznák a fogorvoshoz, mint engem. Egyszer elcsíptem azt a szót is, hogy cukros. Ezután még inkább csodálkoztam, ha cukros, akkor lehetne akár csokis is, azzal jobban járna, mert az finomabb.

Este, miután mindenki lefeküdt, és a pralinédoboznak csak a szép, színes képét nézegettem, odalopóztam a nagymama ágyához. Már aludt. Kinyitottam az éjjeliszekrénye fiókját, és oda betettem a csokis dobozt. Sötét volt a szobában, csak a holdvilág fénye szűrődött be az ablakon és akkor egy vizespohárban megláttam a fogakat. Egy teljes fogsor csillogott a vízben, mintha rám vicсорítana, mintha egy koponya része lenne, vagy egy világító tóklámpás, amit nemrégiben csináltunk a fiúkkal, és én vágtam ki a jó nagy lófogakat a világító fejhez. Erősebben dobogott a szívem, mint a pincében az egerek láttán. Gyorsan bebújtam az ágyba és a fejemre húztam a takarót. Nehezen aludtam el, és alig vártam a reggelt, hogy megfigyelhessem nagymama száját. Semmi különöset nem láttam, evett a konyhában. Vártam, hogy mosolyogjon, de azt ritkán szokott, megcsiklandoztam a lábát, kicsit felsikoltott, és rosszállóan nézett rám, de ahogy hangosan szólt, láttam, megvannak a fogai. Min csodálkozol, kérdezte. Nem szóltam semmit, nem tudtam, mit lehetne most kérdezni, és általában úgyse kapok érthető választ.

Az ebédnél mégis megkérdeztem, az egérke egyenként hozza a fogakat, vagy van, akinek egyszerre nagyon sokat. Amikor ezt kimondtam, máris tudtam, butaságot kérdeztem, hogyan tudna egy kiséger egy egész fogsort elbírní? Mármost az egérke? Hallottam, hát majd meglátod, ha eljött az ideje. Az ideje annak jött el, hogy megkérdezzem a fiúkat, mit tudnak erről, mert a felnőttek sokkal többet füllentenek, mint a gyerekek, ezt már rég észrevettem. Közben az ebéd is félbeszakadt, az előszobában Cirminnek kismacskái születtek, a fiúkat nem lehetett többet az asztalnál tartani, pedig az nagy bűn volt, az ebéd befejezése előtt felállni. Csak annyit kérdeztek, hány van. Talán négy, hallottam. Akkor lesz megint nagy macskakonzerv-vásárlás, gondoltam, de egyelőre még nem esznek ilyesmit a kiscicák. Azzal vigasztaltam magam, ezek a kiscicák lesznek az én használataim, megtanulnak egerészni, és akkor egy egér se marad a pincében, és ide se merészkedik egy se, vagy lehet, hogy elbujdosnak, ha ennyi cica lesz a házban, így aztán a fogaimmal sem lesz, ki foglalkozzon.

Belopóztam a nagymama szobájába, kivettem a csokisdobozt, ami érintetlen volt, és beraktam a párnám alá. A konyhában mindenki a kiscicákról beszélt, hogy valamivel nagyon sietni kellene. Engem nem engedtek a közelükbe. Ezért nem haragudtam, majd holnap kezdünk barátkozni, ez nagyon fontos lesz. Reggel hiába kerestem a kiscicákat, csak Cirmi gubbasztott a sarokban, egyedül. Senki se mondta meg, hova tűntek a kicsik. Nagyon rájártam a csokisdobozra, miután a bátyáim elmondták az igazat. Már az egérekétől se féltem.

Kihánytam az egész csokit, nagynéném először azt hitte, hogy vért hánytam, a sötét szín miatt. Ez annál is sokkal rosszabb volt. Lefeküdtem a másik sarokban a földre, és nem akartam többet felkelni onnan.

Antal József: Anyám hímész (papír, akvarell)